GGD Drenthe

Bezoekadres
Mien Ruysweg 1
9408 KA Assen

Postadres
Postbus 144
9400 AC Assen

T 0592 - 30 63 00
F 0592 - 31 42 48
E info@ggddrenthe.nl
I www.ggddrenthe.nl

Aan de raden van de Drentse gemeenten
t.a.v. de Raadsgriffier

Datum: 16 april 2021
Ons kenmerk:
Uw kenmerk: U210087
Behandeld door: G. Meijer
Onderwerp: Aanbieding jaarstukken en ontwerp begroting

Geachte gemeenteraad,

Inleiding
Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2020, de kaderbrief 2022 en de ontwerpbegroting 2022 (inclusief de meerjarenraming 2022-2025) aan. Op het moment van schrijven van deze brief bevinden wij ons in een wereldwijde maatschappelijke en gezondheidscrisis van ongekende omvang. De GGD bevindt zich al meer dan een jaar in de frontlinie van de bestrijding van de coronacrisis en dit zal naar het zich laat aanzien nog geruime tijd zo blijven. In de reacties die wij van u hebben gekregen op de Kaderbrief 2022 heeft u ook blijk gegeven van veel waardering hiervoor en daarvoor zijn wij u zeer erkentelijk.

Zoals u kunt lezen in de jaarstukken 2020 is de impact van de coronacrisis op de GGD groot en dit werpt ook zijn schaduw vooruit op de begroting 2022 en verder. Ook als de pandemie in 2021 bedwongen wordt zal de GGD in 2022 niet meer dezelfde organisatie zijn als voor de crisis. Niet alleen is er tijd en aandacht nodig voor herstel van de organisatie, maar heeft corona ook een aantal ontwikkelingen in gang gezet of versneld die een heroriëntatie van de GGD noodzakelijk maken. In deze aanbiedingsbrief, die anders van karakter is als dat u van ons gewend bent, zullen wij hierop ingaan.

Achtereenvolgens schetsen wij hierna de ontwikkelingen zoals hierboven aangegeven. Vervolgens gaan wij in op de financiële implicaties van dit ontwikkelperspectief voor de GGD. Tenslotte geven wij meer specifiek aan hoe wij zijn omgegaan met de reacties die wij van de gemeenten hebben gekregen naar aanleiding van de Kaderbrief 2022.

Ontwikkelingen
De coronapandemie maakt dat de focus in Nederland meer dan ooit op de gezondheid ligt. Veel mensen zijn ernstig ziek geworden of overleden door COVID-19. En het is duidelijk zichtbaar geworden dat een ongezonde leefstijl mensen kwetsbaarder maakt voor een ongunstig verloop van besmetting. Ook het mentaal welbevinden van veel mensen is verslechterd en de verschillen in gezondheid tussen mensen met een lage en

een hoge opleiding hebben zich nog scherper afgetekend. Kortom, veel opgaven van de publieke gezondheid zijn door 'corona' niet veranderd, maar wel groter en urgenter geworden.

Dit heeft de discussie over preventie en gezondheidsbevordering op verschillende bestuurlijke tafels in gang gezet. Op korte termijn is herstelzorg nodig, maar ook op de lange termijn moet de aandacht verschuiven van 'ziekte en zorg' naar 'gezondheid en gedrag'. Een vijfde van de ziektelast is gerelateerd aan ongezond gedrag en ongezonde leefstijl, en dus vermijdbaar. We moeten nú fundamenteel anders gaan denken en doen.

In de discussienota 'Zorg voor de Toekomst'[1] wordt aangegeven dat hierbij vrijblijvendheid van preventie en gezondheidsbevordering een knelpunt is. De Wet Publieke Gezondheid (Wpg) is onduidelijk over wie waar verantwoordelijk voor is en de kosten draagt. Ook vanuit het Bestuurlijk Overleg tussen VWS, VNG, RIVM en GGD GHOR Nederland wordt de urgentie gevoeld om de publieke gezondheid te versterken en duidelijk te beleggen. Het nieuwe kabinet zal definitieve keuzes maken, maar wel is duidelijk dat de GGD gezien wordt als de aangewezen partij om een coördinerende rol te nemen in de beweging naar gezondheid en regionaal preventiebeleid, uiteraard in samenwerking met gemeenten, zorgpartijen, zorgverzekeraar en andere partijen.

In Drenthe willen wij samen met u deze beweging naar gezondheid verder in gang zetten. GGD Drenthe heeft een breed netwerk van partners, en tijdens de coronacrisis is de verbinding met bijvoorbeeld huisartsen en zorginstellingen verder verstevigd. Thema's als het mentaal welbevinden, gezond gewicht, middelengebruik en vitaal ouder worden springen in het oog, waarbij een domein-overstijgende benadering en aandacht voor achterliggende problematiek van belang is. Uiteraard is de gemeente zelf regisseur over het eigen gezondheidsbeleid, waarbij GGD Drenthe een adviserende en, op onderdelen als de JGZ, een uitvoerende rol heeft.

Landelijk zijn al plannen in de maak. Met het 'Deltaplan Jeugd' bijvoorbeeld, wordt beoogd om het welzijn van de jeugd de bevorderen door een combinatie van interventies. De jeugdgezondheidszorg, waaronder GGD Drenthe, denkt mee in de voorstellen en zal een rol hebben in de uitvoering. De aanpak wordt uitgevoerd met middelen van het steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl van het ministerie van VWS[2]. Het plan is temeer belangrijk, nu de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) constateert dat bestaande knelpunten in hulp aan jeugdigen met psychische problemen onder invloed van de coronacrisis zijn vergroot en verscherpt[3].

---

[1] Discussienota 'Zorg voor de Toekomst'. VWS, 14-12-2020. https://www.internetconsultatie.nl/zorgvoordetoekomst

[2] Kamerbrief over steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl. VWS, 12-02-2021. https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-volksgezondheid-welzijn-en-sport/documenten/kamerstukken/2021/02/12/kamerbrief-over-steunpakket-sociaal-en-mentaal-welzijn-en-leefstijl

[3] Onvoldoende tijdige en juiste hulp voor jongeren met ernstige psychische problemen. IGJ, 14-03-2021. https://www.igj.nl/actueel/nieuws/2021/03/15/onvoldoende-hulp-voor-jongeren-met-ernstige-psychische-problemen

Belangrijk in deze ontwikkelingen is om de kennis over wát werkt, en bij wie, goed te gebruiken. Deze manier van 'evidence-based' werken verdient zich op den duur terug, zowel in gezondheidswinst als financiële baten. Bij GGD Drenthe wordt een schat aan informatie verzameld op het terrein van de publieke gezondheid en maatschappelijke veiligheid. Deze informatie, van GGD maar ook andere bronnen, willen wij beter monitoren en vertalen naar kennis en beleidsinformatie voor gemeenten, andere partners en uiteraard de GGD zelf. U geeft in uw reacties op de kaderbrief aan dat informatie-gestuurd werken ook uw behoefte is.

Financiën

In de reacties op de kaderbrief wordt veel aandacht besteed aan de financiën van de GGD, maar ook de financiële positie van de gemeenten zelf wordt aan de orde gesteld. Van verschillende kanten wordt in de reacties gewezen op de noodzaak om de bijdragen van gemeenten aan de GGD in de komende jaren niet verder te laten stijgen, of zelfs terug te brengen waar mogelijk. In de reacties zijn (procedurele) voorstellen opgenomen om het algemeen bestuur een grotere rol te geven in de aanwending van de budgetten van de GGD.

Vanuit de context van voor de coronacrisis kunnen wij de reacties goed volgen en zouden wij ze zeker ter harte nemen. Dat doen wij nu ook, maar met de toevoeging dat wij verwachten wij er niet aan ontkomen het financiële kader voor de GGD in de komende jaren aan te moeten passen. Uiteraard wordt daarbij de financiële positie van de gemeenten in het algemeen en Drenthe in het bijzonder goed verstaan, maar helaas heeft de coronacrisis ons zeer duidelijk gemaakt dat publieke gezondheid en het opvangen van gezondheidsschade zich niet altijd houdt aan budgettaire kaders.

In lijn met de actuele ontwikkelingen op het gebied van preventie denkt de GGD graag mee op welke plek in de zorgketen investeringen het meeste rendement voor het geheel kunnen hebben, evidence-based. Het voorkomen van lastenverzwaring voor gemeenten is uiteraard een aandachtspunt, maar het is niet uitgesloten dat door het investeren in gemeenschappelijke voorzieningen zoals een GGD de kosten voor herstelzorg en van 'ziekte en zorg' naar 'gezondheid en gedrag' de lasten beter op te vangen zijn. Wij hopen daarom dat gemeenten ondanks hun financiële uitdagingen ruimte blijven nemen om de ontwikkeling van de GGD inhoudelijk blijven beoordelen, en niet bij voorbaat op financiële gronden uitsluiten.

De reacties van de gemeenten op de kaderbrief 2022 zijn in de vergadering van 12 april 2021 door het algemeen bestuur besproken, met name de extra middelen die jaarlijks nodig zijn om organisatieontwikkeling mogelijk te maken. In de kaderbrief 2022 is door het Algemeen Bestuur aangegeven dat het wenselijk is jaarlijks 125 duizend euro toe te voegen aan de begroting van de GGD. Verschillende gemeenten hebben in hun reactie aangegeven geen ruimte te hebben in hun begroting voor een dergelijke structurele verhoging van de bijdrage, en de voorkeur geven aan een incidentele verhoging van de begroting 2022. Een toevoeging van het budget voor de jaren 2023 en verder zal

opnieuw aan de orde komen bij de kaderbrief 2023. Vooruitlopend daarop zal de organisatieontwikkeling in het algemeen bestuur opnieuw aan de orde worden gesteld, waarbij uiteraard aandacht zal worden besteed aan een nadere onderbouwing daarvan.

Inhoudelijke reacties op de kaderbrief 2022

Wij hebben geconstateerd dat de reacties die wij van de gemeenten op de kaderbrief 2022 hebben mogen ontvangen gekenmerkt worden door een hoge mate van consensus en er op hoofdlijnen waardering wordt uitgesproken voor beleidsvoornemens van de GGD. Specifiek willen wij hier ingaan op de volgende reacties.

* JGZ

Er is brede steun voor de voorgestelde modernisering van de JGZ. Hierdoor wordt meer zorg op maat mogelijk en kan de aandacht vooral uitgaan naar de kinderen die extra zorg nodig hebben. Uiteraard zullen wij deze transitie in overleg en in afstemming met de gemeenten vormgeven.

* VTD

Complimenten worden gegeven voor de verbetering van de informatievoorziening vanuit VTD aan de gemeenten. Van een aantal zaken, waaronder recidives, analyse en duiding, wordt aangeven dat dit in de rapportages nog kan worden verbeterd. Verder wordt aandacht gevraagd voor de verbinding van VTD met het lokale veld. Deze punten zullen worden meegenomen in het reeds in gang gezette traject in het kader van 'Geweld hoort nergens thuis'. VTD zal zich in toenemende mate gaan richten op de ondersteuning van en advisering aan het lokale veld, waar de nadruk ligt op de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast zal in dat kader ook worden bezien hoe de bestuurlijke inbedding van VTD in de domeinen veiligheid, jeugd en volksgezondheid beter met elkaar kan worden verbonden.

Tenslotte

Op 12 april jl. heeft het algemeen bestuur de begroting 2022 inclusief meerjarenraming met inachtneming van de ingediende reacties op de kaderbrief behandeld. Met de weerslag daarvan in deze brief leggen wij de ontwerpbegroting 2022 aan u voor met het verzoek uw zienswijze op deze begroting aan ons kenbaar te maken. Uw reactie ontvangen wij graag uiterlijk 10 juni a.s. Na definitieve vaststelling van de begroting op 5 juli a.s. wordt u hierover geïnformeerd en wordt de begroting aangeboden aan Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe.

H. Vlieg-Kempe
Voorzitter GGD Drenthe

H. Kox
Secretaris a.i.